

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับการสมรสของนักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานครครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มนักศึกษาของโรงเรียนสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเลือกตัวอย่างจาก โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร โรงเรียนสารพัดช่างสีพระยา โรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี และโรงเรียนสารพัดช่างนครหลวง รวมจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 1,035 คน ผลจากการศึกษาอาจจะสรุปได้ดังนี้

ทัศนคติที่มีต่ออายุสมรส เกี่ยวกับอายุแรกสมรสของผู้หญิงและผู้ชาย ปรากฏว่าทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า ผู้ชายโดยทั่วไปควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 25-26 ปี ส่วนความคิดเห็นที่มีต่ออายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้หญิงนั้น นักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายมีความเห็นแตกต่างกันเล็กน้อย คือนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้หญิงควรแต่งงานครั้งแรกเมื่ออายุ 23-24 ปี ในขณะที่นักศึกษาชายมีความเห็นว่าอายุแรกสมรสควรจะเป็น 21-22 ปี และเมื่ออายุ, ระดับการศึกษาสูงขึ้นอัตราส่วนร้อยละของนักศึกษาที่มีต่อความคิดเห็นว่า อายุการแต่งงานครั้งแรกของผู้ชายและผู้หญิงควรสูงขึ้นก็เพิ่มขึ้นด้วยตามลำดับ อีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับอายุสมรสก็คืออายุของผู้ที่จะมาเป็นคู่สมรส ในเรื่องนี้นักศึกษาชายมีความเห็นว่าคู่สมรสควรมีอายุน้อยกว่าตน ส่วนนักศึกษาหญิงมีความเห็นว่าคู่สมรสควรมีอายุมากกว่าตน โดยทั่วไปนักศึกษามีความเห็นจำผู้ชายควรแต่งงานด้วยอายุที่มากกว่าผู้หญิง เพราะในสังคมมักจะนิยมกันว่าผู้ชายนั้นควรจะเป็นผู้นำครอบครัวได้ดีกว่าผู้หญิง

ส่วนเรื่องระยะเวลาในการรู้จักกับคู่สมรสนั้น นักศึกษาชายมีทัศนคติว่าคู่สมรสควรรู้จักกันก่อนแต่งงานเป็นระยะเวลา 1-2 ปี ขณะที่นักศึกษาหญิงมีความเห็นว่าน่าจะเป็น 3-4 ปี ซึ่งเมื่อนักศึกษามีอายุและระดับการศึกษาสูงขึ้น ก็มีความคิดเห็นว่าการรู้จักกันเป็นระยะเวลานานมากขึ้นด้วย

ทัศนคติต่อการสร้างฐานะและการสมรส ในการพิจารณาเรื่องระยะเวลาการทำงานก่อนแต่งงาน ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรทำงานเก็บรวบรวมเงินทองเป็นการสร้างฐานะให้มั่นคงเป็นหลัก ฐานและพร้อมแล้วจึงค่อยแต่งงาน เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าระดับเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ดังนั้นผู้ที่อาศัยอยู่ในสังคมก็ต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวด้วย ในแง่การสร้างฐานะก่อนแต่งงานไม่ว่าจะเป็นเรื่องระยะเวลาการทำงานหรือการเก็บรวบรวมเงินทองก็ตาม นักศึกษาจึงมีความเห็นว่าเป็นความจำเป็น

และเมื่อพิจารณาเรื่องการทำงานของหญิงภายหลังการแต่งงาน ซึ่งก็เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างฐานะครอบครัวได้ ปรากฏว่านักศึกษาชายส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้หญิงควรจะอยู่กับบ้านมากกว่า ซึ่งตรงกันข้ามกับความคิดเห็นของนักศึกษาหญิงที่มีความเห็นว่าสตรีควรออกทำงานนอกบ้าน แต่หากพิจารณาโดยทั่วไปโดยไม่แยกระหว่างนักศึกษาหญิงและชายแล้ว ก็ จะเห็นว่าเมื่อนักศึกษาจำนวนค่อนข้างมากที่เห็นว่าควรมีส่วนช่วยสร้างฐานะครอบครัว โดยการออกทำงานนอกบ้านภายหลังการแต่งงานแล้ว

ทัศนคติที่มีต่อคุณลักษณะคู่สมรส ในการเลือกคู่สมรสมักจะมีการพิจารณาคุณลักษณะคู่สมรสหลายๆด้านประกอบกัน จึงได้มีการศึกษาว่า ถ้าจะให้เลือกระหว่าง ความมีฐานะดี การศึกษาสูง สวยงามหรือบุคลิกดี และความประพฤติดี ผลปรากฏว่าส่วนใหญ่ักศึกษาจะเลือกคู่สมรสที่มีความประพฤติดีเป็นอันดับแรกก่อนคุณลักษณะอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าแม้สังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยบุคคลในสังคมมีแนวโน้มที่จะนิยมค่านิยมมากขึ้น แต่ในการพิจารณาเลือกคู่สมรสนั้นนักศึกษาไม่ได้ยึดถือความเจริญทางวัตถุ อันได้แก่ เงินทอง ความสวยงาม หรือแม้แต่การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมากนัก นักศึกษากลับยึดถือคุณความดีซึ่งได้แก่ความประพฤติของคู่สมรส เป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณาเลือกคู่สมรส

ในค่านิยมประเพณีของคู่สมรส นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าหากจะเลือกคู่สมรส คิดว่าคู่สมรสควรประกอบอาชีพคนละประเภทกับตน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับภูมิฐานะของผู้ที่จะมาเป็นคู่สมรสนั้น ปรากฏว่าทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงไม่ได้คำนึงถึงเรื่องนี้มากนัก โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า คู่สมรสของตนจะมีภูมิฐานะอยู่ที่ใดก็ได้ ซึ่งแสดงให้เห็น

ถึงความ เป็นอิสระและโอกาสที่ บิดามากขึ้นสำหรับหนุ่มสาวสมัยปัจจุบัน ที่มี得有ปัญหาเรื่องระยะ-
ทางทั้งทางกายภาพหรือทางค่านิยมเข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจเลือกคู่สมรส

ทัศนคติที่มีต่อความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน จากการสอบถามความคิดเห็นในเรื่อง
ดังกล่าว ปรากฏว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งจะเห็น
ได้จากการที่มีนักศึกษาจำนวนมากพอสมควรมีความคิดเห็นว่า การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อน
แต่งงานเป็นเรื่องปกติธรรมดาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักศึกษาชาย อย่างไรก็ตามนักศึกษา
หญิงส่วนใหญ่ยังคงมีความเห็นว่าเป็นสิ่งน่ารังเกียจและไม่ควรปฏิบัติ สำหรับเรื่องนี้ความคิด-
เห็นของคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่หรือนักศึกษาบางส่วน อาจจะมีการขัดแย้งกับบิดามารดาหรือผู้หลัก
ผู้ใหญ่ เพราะโดยทั่วไปจะไม่มีใครยินยอมให้บุตรหลานปฏิบัติเช่นนั้น เพราะถือว่าเป็นสิ่ง
ทำลายวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีของไทย

* ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกคู่สมรสและการเลือกคู่สมรสของบุตร โดยทั่วไปทั้งนัก-
ศึกษาหญิงและชายเกือบทั้งหมด มีความเห็นว่าเป็นบิดามารดาควรรับรู้เรื่องการมีคนรักของบุตร
ก่อนแต่งงาน สำหรับทัศนคติของนักศึกษา(เฉพาะคนโสด) ที่มีต่อการปรึกษาบิดามารดาใน
การเลือกคู่สมรส นั้น ปรากฏว่าทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีความเห็นว่าจะเลือกคู่
สมรสคิดว่าควรจะต้องปรึกษาบิดามารดา และนักศึกษาที่สมรสแล้วส่วนใหญ่ตอบว่า เมื่อครั้งที่
แต่งงานตนเป็นผู้เลือกคู่สมรสเองแต่โดยการทำให้อุปการะยอมรับการตัดสินใจนั้นด้วย ซึ่งไม่ว่า
นักศึกษาที่เป็นโสดหรือสมรสแล้วก็ตามต่างก็ให้ความสำคัญต่อบิดามารดาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังนั้น
ในการตัดสินใจครั้งสำคัญในชีวิตอันได้แก่การแต่งงาน จึงต้องมีบิดามารดามีส่วนร่วมรับรู้การ
ตัดสินใจดังกล่าว และในทางกลับกันนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่า หากบุตรจะเลือกคู่สมรสควรให้
บุตรเลือกคู่สมรสเองแต่ด้วยความเห็นชอบของพ่อแม่

ทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกที่อยู่อาศัยภายหลังการสมรส นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติ
ในเรื่องนี้ว่า ภายหลังแต่งงานจะพักอาศัยอยู่ที่ใดนั้นขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
แต่ถ้าหากพิจารณาเฉพาะผู้ที่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะอยู่ที่ใด ก็ปรากฏว่านักศึกษาหญิงมักจะ
มีความเห็นว่าจะแยกอยู่ต่างหากจากพ่อแม่ แต่สำหรับนักศึกษาชายความคิดเห็นระหว่าง
การแยกกันอยู่ต่างหากกับการอยู่รวมกันกับพ่อแม่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ทัศนคติที่มีต่อพิธีแต่งงาน ในสังคมไทยมีประเพณีอยู่ว่า ผู้ชายมักจะมี การบวชเรียน เสียก่อนการแต่งงาน หรือฝ่ายหญิงก็จะเป็นผู้กำหนดเรื่องสินสอดทองหมั้นซึ่งจะเรียกร้องจาก ฝ่ายชาย รวมทั้งอาจจะต้องมีการดูฤกษ์ยามและตรวจดวงชะตาของคู่สมรส สำหรับทัศนคติ ของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการบวชเรียนของผู้ชาย ก่อนแต่งงาน การมีสินสอดทองหมั้น และการดูฤกษ์ยามการสมรส และเมื่อนักศึกษามีระดับ การศึกษาสูงขึ้นอัตราส่วนร้อยละที่เห็นด้วยกับเรื่องดังกล่าวก็ลดลงตามลำดับ เรื่อง การบวชเรียนก่อนแต่งงาน ตามประเพณีไทยถือว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสมเพราะเป็นการทดแทน บุญคุณบิดามารดาที่ได้เลี้ยงดูมาแต่เยาว์วัย และมักจะนิยมบวชกันก่อนแต่งงาน สำหรับเรื่อง สินสอดทองหมั้นนั้น ในปัจจุบันได้ลดความสำคัญลงไปมาก ส่วนเรื่องการดูฤกษ์ยามและการ ตรวจดวงชะตาของคู่สมรส นั้น เป็นความสำคัญที่มักจะถือปฏิบัติกัน เพราะการกระทำสิ่ง สำคัญๆ ในชีวิตของคนไทยล้วนแต่คำนึงถึงเรื่องนี้ทั้งสิ้น ซึ่งถือกันว่าจะมีผลทำให้ชีวิตมีความ สุขหรือไม่มีความสุขก็ได้

เพื่อให้การแต่งงานถูกต้องตามกฎหมาย จึงอาจจะต้องมีการจดทะเบียนสมรสอีกด้วย จากทัศนคติของนักศึกษาก็ปรากฏว่า นักศึกษามีความเห็นด้วยกับการจดทะเบียนสมรส เมื่อ พิจารณาความคิดเห็นในเรื่องนี้ระหว่างนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชาย จะเห็นได้ว่านักศึกษา หญิงเห็นด้วยกับการจดทะเบียนสมรสมากกว่านักศึกษาชายเล็กน้อย แต่หากพิจารณาจากความ เป็นจริงในสังคมแล้ว ก็จะได้เห็นว่า มีคู่สมรสอีกจำนวนไม่น้อยที่แต่งงานหรืออยู่ร่วมกันโดย ไม่ได้จดทะเบียนสมรส ซึ่งอาจจะเป็นเพราะไม่เห็นความสำคัญ ว่าหากจดทะเบียนสมรสแล้ว จะมีผลดีผลเสียอย่างไร

เมื่อพิจารณาเรื่องการจัดพิธีแต่งงาน ว่านักศึกษามีความเห็นว่าการจัดพิธีแต่งงาน งามควรจัดแบบใด ก็ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรจัดพิธีแต่งงานแบบง่ายๆ ให้ถูกต้องตามประเพณีและมีพิธีสงฆ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่าย มีความเหมาะสม กับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน ลักษณะการจัดงานแต่งงานอีกแบบหนึ่งที่ได้เกิดขึ้นมาไม่ นานมานั้นคือ "การสมรสหมู่" เป็นลักษณะการจัดพิธีแต่งงานแบบใหม่ที่จัดขึ้นโดยมีจุดประสงค์ เพื่อการประหยัดและเพื่อธำรงประเพณี วัฒนธรรมไทยเป็นสำคัญ จึงควรจะทราบว่านักศึกษา

มีความคิดเห็นในเรื่องนี้อย่างไร ซึ่งปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การสมรสหมู่มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบัน แต่ก็ยังมีนักศึกษาอีกจำนวนไม่น้อยที่มีความเห็นว่าไม่เหมาะสม ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าการสมรสหมู่เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายมากนักก็อาจจะเป็นได้

ทัศนคติที่มีต่อการวางแผนครอบครัว นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งหญิงและชายเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว ส่วนความคิดเห็นที่ว่าสมควรจะปรึกษาเรื่องจำนวนบุตรก่อนการแต่งงานหรือไม่นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ก็มีความเห็นว่าสมควรที่จะได้มีการร่วมกันปรึกษาเรื่องจำนวนบุตรก่อนแต่งงาน และนักศึกษาก็ยังมีความเห็นอีกว่า คู่สมรสมีความจำเป็นและควรจะต้องมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวก่อนการแต่งงาน

ส่วนคำถามที่ว่า ภายหลังจากแต่งงานคิดว่าควรจะมีบุตร นักศึกษาชายส่วนใหญ่ตอบว่า ควรจะมีบุตร 2-3 ปี ในขณะที่นักศึกษาหญิงมีความเห็นว่า ควรจะมีบุตรภายหลังจากแต่งงานเพียงปีเดียวเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากข้อจำกัดในด้านเวลาและทุนทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา ทำให้การศึกษาครั้งนี้เปรียบเสมือนการศึกษาขั้นต้น ที่ให้ความรู้ส่วนหนึ่งในเรื่องของทัศนคติที่เกี่ยวกับการสมรส ซึ่งมีการศึกษาน้อยรายที่ได้ทำเอาไว้ เชื่อว่ามีปัจจัยอื่นๆ เช่น ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ที่ควรจะมาเกี่ยวข้องในการศึกษาเรื่องดังกล่าวที่ยังไม่มีโอกาสที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ได้ และถ้าหากจะมีการศึกษาครั้งต่อไป ก็น่าจะได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการสิ้นสุดชีวิตการสมรส คือการหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ด้วย เพราะปัจจัยเหล่านี้ก็มีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงของภาวะเจริญพันธุ์และโครงสร้างประชากร

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมเมื่อปี 2520 เมื่อเวลาผ่านไปเหตุการณ์อาจจะแตกต่างกันออกไป อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม หากได้มีการสำรวจใหม่และนำมาศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกับการศึกษาครั้งนี้เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงอีก ก็น่าจะได้ผลดีในการศึกษาวิจัยด้านนี้ไม่น้อย

3. การศึกษาครั้งนี้ อาจจะใช้เป็นเอกสารอ้างอิงได้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคตสำหรับผู้ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้อง

4. สำหรับผู้ที่ จะทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการสมรสในอนาคต น่าจะได้ศึกษาเปรียบเทียบกับประชากรกลุ่มอื่นด้วย เช่น นักศึกษาระดับมัธยมศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยครูระดับต่างๆ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย รวมทั้งประชาชนทั่วไปในกลุ่มอาชีพที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้มองเห็นความแตกต่างและความเหมือนกันของทัศนคติของประชากรที่มีต่อการสมรสได้มากขึ้น

5. ประการสุดท้าย การศึกษาเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับการสมรสครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการให้ความรู้โดยทั่วไปในเรื่องการสมรสและเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องแล้ว สิ่งหนึ่ง ที่คิดว่าอาจจะทำได้ในระยะเวลาด้านสั้น อันเป็นความพยายามประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องอาจจะไม่โดยตรงกับการแก้ไขปัญหาประชากรของประเทศได้ก็คือ โรงเรียนสารพัดช่างแต่ละโรงเรียน น่าจะได้มีการพิจารณานำเอาเรื่องการสมรส ครอบครัว รวมถึงการวางแผนครอบครัว เข้าไว้เป็นส่วนประกอบในรายวิชาบางวิชา ตัวอย่างเช่น วิชาเกี่ยวกับการคัดเลือกเสื้อผ้าสตรี อาหาร เสริมสวย เป็นต้น หรือแม้แต่เปิดการสอนวิชาประชากรศึกษาหรือความรู้โดยทั่วไปเกี่ยวกับผลที่เกี่ยวข้องโยงระหว่าง การสมรส การมีบุตร และการวางแผนครอบครัว หรือหากเป็นไปได้ อาจจะถือเป็นแนวความคิดพื้นฐานที่จะสอดแทรกความรู้ด้านนี้ลงไปในรายวิชาทุกประเภทวิชา ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสได้เรียนรู้ สิ่งที่ดีตามมาก็คือนักศึกษาที่สำเร็จจากโรงเรียนสารพัดช่างออกไปแล้ว น่าจะมีความรู้ความเข้าใจและทำที่ต่อการสมรสและการใช้ชีวิตครอบครัว รวมทั้งการวางแผนครอบครัวได้ดีขึ้น เพราะฉะนั้นนักศึกษาส่วนหนึ่งของโรงเรียนนี้ได้ทำการสมรสแล้วและมีครอบครัว น่าจะได้มีบุคคลเหล่านี้เป็นแหล่งหนึ่งที่จะช่วยในการวางแผนประชากรด้วย ซึ่งนอกจากจะช่วยลดปัญหาต่างๆ อันจะเกิดขึ้นเนื่องจากการสมรสแล้ว ยังอาจจะมีผลก่อนนโยบายและการวางแผนเกี่ยวกับประชากรอีกด้วย